

ІНСТРУМЕНТИ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З МЕНЕДЖМЕНТУ

Чернозубкін Ігор Олександрович,

кандидат технічних наук, доцент,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: igorch@krok.edu.ua,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3243-4714>

Цифрова компетентність є однією з ключових в системі підготовки фахівців для сучасного суспільства згідно з рекомендаціями Європейського Парламенту та Ради Європейського союзу “Ключові компетентності для навчання впродовж життя (*key competences for lifelong learning*)”. Вона передбачає впевнене, критичне та відповідальне використання та взаємодію з цифровими технологіями для навчання, роботи та участі у суспільстві. Складовими цифрової компетентності є інформаційна грамотність та грамотність даних, комунікація та співпраця, медіаграмотність, створення цифрового контенту (включаючи програмування), безпека (включаючи цифрове благополуччя та компетентності, пов’язані з кібербезпекою), розв’язання проблем та критичне мислення [1].

Базові знання та навички, що стосуються цифрової компетентності:

- розуміння, яким чином цифрові технології підтримують комунікацію, співпрацю, усвідомлюючи їх можливості, обмеження, наслідки та ризики;
- розуміння загальних принципів, механізмів та логіки, що лежить в основі цифрових технологій та їх розвитку;
- знання основ побудови, функціонування та застосування різноманітних пристроїв, обладнання, програм та мереж;
- вміння критично підходити до достовірності, надійності, впливу інформації та даних, усвідомлювати юридичні та етичні принципи, пов’язані з використанням цифрових технологій;
- вміння використовувати цифрові технології для підтримки активного громадянства та соціальної інтеграції, співпраці з іншими, творчості для досягнення особистих, соціальних чи комерційних цілей;
- вміння добувати, фільтрувати, оцінювати, створювати, використовувати та поширювати цифровий контент;
- вміння керувати та захищати інформацію, вміст, дані та цифрові ідентичності, ефективно працювати з програмами, пристроями, штучним інтелектом, роботами;
- робота з цифровими технологіями та інформацією в цифровій формі вимагає рефлексивного та критичного, допитливого, відкритого та перспективного ставлення до їх розвитку; вимагає етичного, безпечного та відповідального підходу до використання інструментів цифрових технологій.

Сучасне становище підприємств, організацій, установ характеризується впровадженням в їх діяльність інформаційних та цифрових технологій як

необхідної умови успішної роботи, оскільки точність, оперативність і висока швидкість оброблення та передачі інформації визначає ефективність управлінських рішень.

Значна роль при цьому покладається на підготовлений до впровадження і використання інформаційних та цифрових технологій персонал підприємств, організацій, установ, якій повинний володіти гнучкою системою базових знань та навичок, щоб бути спроможними та готовими до роботи за умови постійного збільшення об'ємів інформації, що обробляється і є доступною людині, інтеграції соціальних медіа, застосування таких технологій, як штучний інтелект, робототехніка, віртуальна та доповнена реальність; впровадження нових засобів спілкування людини з системами на основі цифрових технологій. Нового змісту набуває питання цифрової безпеки, яка охоплює управління власною цифровою ідентичністю. Цифрова ідентичність розуміється як особиста ідентифікація, наприклад, облікові записи електронної пошти, сприйняття себе в онлайнових середовищах, наприклад, поведінка в соціальних мережах з дотриманням відповідних етичних норм та відповідальності до контенту, що розміщується.

У підготовці фахівця з менеджменту важливо підкреслити значення таких рис особистості, як творчість та інноваційність, критичне мислення. Це забезпечується за рахунок створення середовища, в якому є можливості реалізації різноманітних інновацій, підтримки допитливості, цікавості, фантазії, наполегливості, позитивного прийняття ризику.

При цьому важливо мати відповідний інструмент постійного моніторингу здатності виконувати завдання у виробничому середовищі, зокрема з використанням інформаційних та цифрових технологій. Такими інструментами можуть бути засоби сертифікації цифрових компетентностей.

Одним із інструментів вимірювання рівня цифрової компетентності фахівця з менеджменту може виступити запроваджений Урядом України національний тест з цифрової грамотності "Цифрограм", особливість якого полягає в комплексному, систематизованому підході до різних складових цифрової компетентності. Завдання тесту ставлять за мету не лише перевірити базові знання, деякі навички та ставлення до цифрових технологій, а й сприяти підвищенню усвідомлення тими, хто тестується, уникати небезпек у цифровому просторі, не боятися засвоювати нові технології та програмні засоби, що стрімко з'являються у професійному середовищі та соціальному житті [2].

Завдання тесту систематизовано за сферами знань європейської рамки цифрових компетентностей для громадян DigComp 2.1, адаптованої українськими експертами [3]. Тестування передбачає перевірку базових знань та навичок із цифрової компетентності в 6 сферах:

1. Основи комп'ютерної грамотності. Базові цифрові навички.
2. Інформаційна та медіаграмотність, вміння працювати з даними (грамотність даних).
3. Створення цифрового контенту. Авторське право і ліцензії. Основи програмування.

4. Комунікація і взаємодія у цифровому суспільстві. Мережевий етикет.

5. Безпека у цифровому середовищі – захист цифрових пристроїв, персональних даних і приватності, особистих прав споживача від шахрайства та зловживань.

6. Розв’язання проблем та подальше навчання – розв’язання технічних проблем; визначення потреб і технологічних заходів реагування; творче використання цифрових технологій.

Після складання тесту автоматично формується електронний сертифікат, який засвідчує рівень цифрової компетентності, загальну кількість набраних балів, а також кількість балів по кожній зі сфер компетентностей. Рівні цифрової компетентності поділяються на базовий (A1, A2), середній (B1, B2), передовий (C1, C2) відповідно до дескрипторів – складність завдань, автономність роботи, пізнавальний домен.

Запропоновані інструменти дозволяють отримати об’єктивну оцінку цифрових навичок, сформувавши план особистісного розвитку для набуття спроможностей вирішувати поставлені завдання у виробничому середовищі.

Список використаних джерел:

1. Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning. Document 32018H0604(01) / EUR-Lex. Access to European Union Law/ [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2018.189.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AC%3A2018%3A189%3ATOC#document1 (14.04.2021) - Назва з екрана.

2. Цифрограм. Дія. Цифрова освіта [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://osvita.diia.gov.ua/digram> (14.04.2021) - Назва з екрана.

3. DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use / EU SCIENCE HUB. The European Commission's science and knowledge service [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/digcomp-21-digital-competence-framework-citizens-eight-proficiency-levels-and-examples-use> (14.04.2021) - Назва з екрана.